

Bültenimizin 96. Sayısına Şubemiz Üyesi Olan, Elektronik Mühendisi **Neriman USTA**'yı Konuk ettik.

Bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

1965 yılında Murgul/ARTVİN'de doğdum. 1968 yılından bu yana Bursa'da yaşıyorum. Bütün eğitim hayatım da Bursa'da geçti. 1987 yılında Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesinden mezun oldum. Elektronik mühendisiyim. 1987 yılında PTT/Türk Telekom'da işe başladım. 18 yıl süresince santral mühendisi ve başmühendisi olarak görev yaptım. Türk Telekom'un özelleştirilmesi sonrası 2006 yılında kurum değişikliği yaparak İler Bankası 2. Bölge Müdürlüğü'ne atandım ve halen bu kurumda çalışıyorum. Evliyim, üç çocuk annesiyim.

Kadın Mühendislerimizin yaşam-meslek ilişkisi hakkında neler söyleyeceksiniz

Ülkemizde çalışma alanına baktığımızda, kadınların tarım ve hizmet sektörlerinde daha çok istihdam edildiğini görüyoruz. Mühendislik alanları halen erkek meslekleri olarak görülüyor. Bizim odamızda da kayıtlı üyelere baktığımızda %10'unun kadın üyeler olduğunu görüyoruz. Mühendisliğe yönelik bu toplumsal bakış açısı genç kadınların üniversitede mühendislik eğitimi tercih etmelerine de yansıyor.

Bunun yanı sıra çalışma yaşamında kadın mühendislere bırakın pozitif ayrımcılığı nötr bile davranılmamakta negatif ayrımcılık yapılmaktadır. İşe alım koşullarında kadın mühendisler erkek meslektaşları ile eşit şartlara haiz olması durumunda tercih edilmeyebildiğini, ancak dil, tecrübe eğitim gibi farklılıklar halinde tercih edilebildiğini biliyoruz. Kamu kesimi geçmiş dönemlerde bu konuda görece daha eşit davranmış olmasına rağmen son yıllarda kamuda da bu ayrımcılığın arttığını görüyoruz. Nispeten kadın mühendis istihdamının daha fazla olduğu kamu da yönetici pozisyonlara kadın mühendislerin aynı oranda gelemediğini kolaylıkla söyleyebiliriz. Buna daha önce çalıştığım kurumdan örnek verebilirim. Yatırım ve İşletme ile ilgili karar alma toplantılarına katılanların yarıya yakını kadın mühendis ve idari yöneticilerden oluşurken ben kurumdan ayrıldığım sırada bu sayı 2-3'e inmişti.

Bütün bunların yanında toplumun kadından en önemli beklentisi ne olursa olsun, ne iş yaparsa yapsın iyi bir anne, eş ve ev kadını olmasıdır. Bu beklentileri karşılayan kadınların, elde ettikleri gelirlerinin karşılığı mal edimlerinde kendi adına mal edinemedikleri gibi bir durum da söz konusu. Bu nedenle kadınların eşitlik taleplerinin çok haklı ve değerli olduğunu düşünüyorum. Erkek mesleği olarak görülen mühendislikte kadınların varoluşunun bile başlı başına bir eşitlik talebi olduğunu da söyleyebiliriz.

Son dönemde ülkemizde ve dünya genelinde yaşanan ekonomik sıkıntıları nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu sıkıntıların ücretli çalışan mühendisler üzerindeki etkileri ve çözüm önerileriniz nelerdir?

Şimdiye kadar yaşananlardan daha derin bir kriz yaşandığı ortada. 1987-1994-2001 krizleri bizim gibi gelişmekte olan bazı ülkeleri etkileyen krizlerdi. Bu yaşadığımız krizi farklı kılan gelişmiş ülkelerde krizin başlaması. Ama bu krizin bizim krizimiz olmadığı anlamına gelmiyor. Uygulanan serbest piyasa ekonomisi (neoliberalizm) ve küreselleşme yoluyla ekonomimizin tamamen korumasız bırakılması ve her tür olumsuz etkiye açık olması bu krizin bizim krizimiz olduğunu gösteriyor. Çünkü dünyada ki pek çok ülkenin krizden bizim gibi etkilenmediğini de görüyoruz. Gerçek işsizliğin %20'lere vardığı, kadın istihdamının %23'lerde

olduğu, 6 milyon kadının okuma yazma bilmediği, gelir dağılımının en kötü olduğu ülkeler arasında başı çektiğimiz malum. Serbest piyasa ekonomisinin bize bahsettiklerinin asıl bunlar olduğunu düşünüyorum. Bu durumun sürdürülemez bir durum olduğu aşikar. Krizden çıkışın da, kriz yaratan ekonomi politikalarla sağlanması mümkün değil. Bu çerçevede özellikle elektrik enerjisindeki özelleştirme uygulamalarına son verilmeli, krizi derinleştirici etkisi olan enerji politikasından vazgeçilmesi gerekir. En temel ihtiyaçlar olan gıda, su, enerji, ulaşım, eğitim ve sağlık gibi hizmetlere herkesin erişebilme ve arz ve sunum güvencesinin sağlanmasına yönelik uygulamalara geçilmelidir. Özellikle 1990'lı yıllardan itibaren uygulamaya başlanan ve 2001 krizinden bu yana çok daha yoğun olarak uygulanan taşeronlaştırma ve güvencesizleştirme yoluyla çalışanların ücretleri yıllardır baskı altında tutuluyor. Çalışma yaşamının kuralı haline getirilen bu durum doğal olarak kamuda ve özel sektörde çalışan ücretli mühendislerin de durumunu olumsuz olarak etkilemektedir. Kriz ortamında, iş alanlarının daralıyor olması, işsizlik korkusu da ücretli mühendisler üzerinde ciddi bir baskı oluşturmaktadır. Mevcut konularından daha geri konulara razı olmak gibi, şartlarını geliştirecek taleplerde bulunmamak gibi bir durum söz konusu. Krizi fırsata çevireceğini söyleyen hükümet, kamu çalışanlarına esnek çalıştırmayı getirmek isteyerek krizin nasıl fırsata çevileceğini gösteriyor. Kamuda çalışanlar bu tür uygulamalara var olan sendikalar örgütlenmeleri ile tepki gösterme ve daha önce olduğu gibi geri çekilme imkanına sahipler. Ancak özel sektörde çalışan meslektaşlarımız her tür uygulama karşısında tek başınalar ve her hangi bir yaptırım güçleri yok ve işsizlik Demoklesin kılıcı gibi herkesin başında sallanıyor. İşsiz mühendis sayısı her geçen gün artıyor. Yeni mezun mühendislerin, ilk yılda işe girebilme oranları sürekli düşüyor. Bu çerçevede istihdamı artırabilecek en önemli ve hemen uygulanabilecek çözüm çalışma saatlerinin düşürülmesidir. TMMOB, üyelerinin %80'ini oluşturan işsiz ve ücretli mühendislerin gerek örgütlenmeleri gerek taleplerinin gerçekleşmesi için kamuoyu ve baskı oluşturulması ve çalışanlara hukuksal destek gibi çalışmalara ağırlık verilmelidir diye düşünüyorum.

EMO Bursa Şubenin çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şubemizin mevcut meslek örgütleri içerisinde aktif olan bir şube olduğunu düşünüyorum. Ancak, katıldığım bazı etkinliklerde, meslektaşlarımızın katılımının yetersiz olduğunu izledim. Etkinliklerin tanıtımı ve üyelerin bilgilendirilmesi konusunun yeniden değerlendirilmesi ve yöntemlerin geliştirilmesi gerekir. Özelleştirme çalışmalarına ağırlık verilmeli, özellikle kriz ortamında elektrik özelleştirmelerine karşı kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır. İşsiz meslektaşlarımız için Misem ve topraklama denetimlerinde bu arkadaşlarımıza öncelik verilmesi çok güzel çalışmalar.

İş dışındaki zamanınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sorunuzu "iş ve ev dışındaki zamanınızı" şeklinde değiştirerek cevaplamaya çalışayım. Üyesi olduğum komisyonların çalışmalarına katılırım. Özellikle yazın bahçemle ilgilenirim. Kendi sebze ve meyveni yetiştirim. İlgi duyduğum sosyal etkinliklere katılırım.

Bültenimize konuk olduğunuz için teşekkür ederiz.